

خه لیل یابه که ریم

پانورامای شاره که م برینی هه ولیریه کانی هه لته کاند

دوهه مین فیسیتیشالی سالانه ی هه ولیری پایتخت بریتیبو له گه لیک بر گه و بابته ی هونهری قه شهنگ و جوان که بووه مایه ی خۆشحالی ناماده بووان، یه کی لهو پر گانه ی گه لیک به پیز و پراتای جوان بوو پانورامای (شاره که م) بوو به ناماده بوونی جه ماوه رینکی زوری شاری هه ولیری دیرین نمایشکرا نهوانه ی ماوه یه که بوو تامه زوری بیینی غایشیکی شانویی به پیزبوون به تابه تی له هه ولینکی لایقی وه هه ولی پشهو له پانورامایه که له نووسین و دههینانی هونه رمهندی به توانا هیوا سوعاد بوو، بریتی بوو له چه ندین دیمه نی شانویی جوان و به شیوه ی شاهنگ سازی نمایش دهکرا، سهرتاسه ری هه ول که له گه ل هه ریه که لهو دیمه نانه ناو پته دهوون و ته فاعولیان دهکرا، و شهو رسته کان کاری له هزر و بیریان دهکرا، هه موو شتیکی جوانی شه شاری به بیر دینانه وه، کاره ساته کان، زولم و سته مه کان نهوانه ی خزمه تیان کردوه و، نهوانه ی مه به سستیان بوو شه شاره خاپوربکری و ههنگای پشکه و تنن به خوره نه بیینی، هه ر له هه ولاکوه که به دهست و بازووی لاهه کانی قه لا بهزیون تاسه رده می عه باسی و عوسمانی و فارسی و سه رده می دیکتاتوریته که راپه رینه مه زنه که به هاری ۱۹۹۱ رایحالی و شه نازادی و سه رفرازیه مان له سایه ی شه راپه رین و خورنی شه شهیدانه یه که به درژی میژو به ختیان کرد له پینا نازادی و سه رفرازی کوردستان، هونه رمه ند هیوا زور به زیره کی بو شه بابته جوو، به شیوه یه کی جوان خسته یه روو و نمایشی کرد، له گه ل هزر و بیر یی نه یی نه یاری دهکرا برینه کانی نه که دهکولانده وه به لکو هه لیده ته کاند له دهستیپنکی به هیز و سه رکه وتوانه دیمه نینکی قه شهنگی کوپ و کچینکی گه نه که به ههیران دهستیپنکرا، شه ههیرانه ی که واتایه کی گه هری هه یه له شاری هه ولیر و دهشته کانی دهروبه ری که جگه له وه ی ههیرانه که باسی خۆشه و یستی دهکرا، کوپ دهلی من تۆم به قه ده قه لا و مناره خۆش دهو، کچه دهلی که واته هه ولیرت زور خۆش دهو، به لام به داخه وه له هه موو دهرو زهمانیک خه لکانیک هه بوونه درژی خۆشه و یستی بوونه، خۆشه و یستی خاک و ولات، خۆشه و یستی مرؤف، خۆشه و یستی دوو دلدار یه کی لهو دیمه نه جوانانه ی که بووه مایه ی خۆشحالی جه ماوه نه ریتی کۆنی شاری هه ولیربوو، شهو چه ند سالی که نه ماوه شهویش پاش مه ولود خورنده وه شاهنگ دهستی پچ دهکرا که له ناو هه ولیریه ن (شه لگه نه نه) باوه، چه ندین گورانی تیدا تاکو به ره به ری به یان ده گوترا به هه ر سح زمانی کوردی و تورکی و عه ربی به بو نه ی بووک گواسته نه وه، کاک هیوا زور جوان ناوی هه موو شه که سه ایه تیانه ی هینا که روژیک له روژان خزمه تینکی شاری هه ولیری خۆشه و یستیان کردوه، من لیره زور خۆشحال بووم وه که جه ماوه به م دیمه نه که نه ناوی پیاو چاکان و وه رزشوانان و شه هیدان و پیاو ماقولان هات، به لگو تا شته کان نهوانه ی به ناوبانگ بوون له هه ولیر ناویان هات، به لام دهوایه هونه رمه ندی به توانا برای به ریزم کاک سه لام کۆبی به یی دهق بیانخوینیتته وه من دلنیم کاک سه لام تیکستی له وه ی قورستر نه زبه رده کا، یه که لهو دیمانه ی که بو خۆی شانو گه ریه کی تهواو بوو، شهویش دیمه نه که ی هونه رمه ندی کۆمیدی ئیبراهیم حه کیم بوو، که هویپایان لی دهکرا و شهویش زور به زیره کی وه لامی ده دانه وه: بو چ ناچن هویپا له نه فالچی و خاوهن قه وس و قه راسه کان بکه ن شهوانه ی پششیان له خه لک کردوه لوشکه یان لیده دن، شهو دیمه نه له روخساره کۆمیدی و پیکه نین بوو، به لام له ناخه وه برینی دهکولانده وه دهو کسه رینکی گه وه ده ره یته نه خشه و پلانه که ی چاک بوو، بو دانانی دیکور و شه کسوار کارینکی چاک کردبو که پششی به تیپی هونه ره میلیه کان به سستیوو، زور چاک تیکه لکیشی کردبو له گه ل دیمه نه تراجیکو میدیه کان، ههروه ا تاونیبوی کۆمه لیک شه کته ری بهرچاوی شاری هه ولیر له م کاره هونه ریه جوانه له نامیز بگری و به رجسته بکات، شهو ی جینگای سه رنه هه ندی له شه کته ره کان به تهواوتی کۆنترۆلی دهو رکانیان نه کرد به تابه تی له لایه نی دیالوگ و فۆنه تیکه وه له وانه هه ر دوو برایانی تازیسم تاریق تکره یی و کامه ران حاجی شه لپاس، به لام شهو هه یچ له سه رکه وتوویی شه م کاره هونه ریه جوانه که م ناکاته وه، که به راستی هه موو لایه ک دا هینه ر و سه رکه وتووبوون له سه لام کۆبییه وه و تا هونه رمه ندی گچکه و مندال هیمن هیوا دهستی ماندووی هه مووان ده گوشم هیوام سه رکه وتنیانه .

* تا چند راست گزی بۆ که سایه تی هونه رمه ند پیتسته؟

- شه گه ر لای که سیک سادو ساکار درو هه ییت پیتسته هونه رمه ند پابه ند ییت به که سایه تی خۆبییه وه و راست گزی ییت هه رچه ند به راشکاری ده لیم هه ندی هونه رمه ند ناوی خۆیان ناو ناوه هونه رمه ندی کورد که چی گۆرانییه کانیان تورکی و عه ربی و فارسی و بیانییه، پیم بلخ نایا شه مه راست گزییه له میدیای کوردی هه یه، باس له خزمه تی کردنی هونه ری ره سه نی کوردی ده کات که چی زورییه گۆرانییه کان ستایلی بیانییه جاریکی تر ده پرسم شه مه راستگۆبییه؟

* بۆ چی هه ندی هونه رمه ند خویان هه لاک ناکن به دوای هونه رکه یاندا به لکو په نا بۆ موزیک ژمیک ده بن تاکو گۆرانی و ناوازیان بۆ هه لبریت؟

- ئی کاکه گیان کابرا خه لیککی سه ر جاده یه و ده چیت بو تورکیا گۆرانییه که تۆمار ده کات و ده ییت به گۆرانییه ژیدی چۆن ده توانیت خۆی هه لاک بکات که شهو خاوه نی به ره ریه که نه ییت.

* نه ی رۆلی جه ماوه له پیش خسته نی هونه ری کوردیدا له چیدا ده ییتته وه؟

- تۆ به زور گۆرانی موسیقای بینگانه تیکه لی هه سته ی جه ماوه بکه ییت له رینگه ی ده زگاکانی راگه یانندن ئیتر رۆلی جه ماوه له ویدا چی ده ییت. من وای بو ده چم رۆژیک ده ییت هه ندی ده زگای راگه یانندن بکه ونه به ر لپه رسینه وه ی جه ماوه ر، چونکه هه ر شهوان خه لکی ئیمه یان به هه لدا برد.

* پاراستنی مافی هونه رمه ند له رینگه ی کۆبی نه کردنی به ره مه مه کانیه وه تا چند به پیتست ده زانیته؟

- من وه که خۆم یه کیم که سه انه ی چاوه رپی شهو نیم له رینگه ی سیدییه که مه وه چه ند م پاره دهست ده که ویت و ناو و ناوبانگم ده روات له وانه یه که سیک هه رگری دهنگی من ییت و نه توانیت بری سی هه زار دینار بدات به سیدییه کی ئورجینال له هه مانکادا سیدییه کی به هه زار دینار دهست بکه ویت لهو روه وه من پیم شتیکی ئاساییه وه.

* تا چند ستایل بۆ هونه رمه ند گرنگه؟

- من پیم وایه دوکانداریک پیتستی به ستایلیکه بو فروشتنی شه مه که کانی نه که ته نها هونه رمه ند که زور گرنگه هونه رمه ند خاوهن ستایلی تابه تی خوی ییت

* به نیاز نیت له سه ر ستایلی کار کردنی پششوت گۆرانکاری بکه یته؟

- من که خۆم خاوهن ستایلی تابه تی بم ئیتر بو گۆرانکاری بکه م.

* ئیستا سه رقالی دوا بن به ره مه می هونه ریت شه گه ر ناماژه یه که بهو به ره مه مه بکه یته؟

- دیاره ئیستا سه رقالی تۆمار کردنی سیدییه که مم له ستۆدیو پیانو به هاوکاری هونه رمه ند کارزان کامیل که کاری موسیقای بو شه نجام داوه که (۸) گۆرانی له خۆ گرتوه که ناوازی گۆرانییه کان خۆم ناماده م کردوه له شیعی شاعیران (مه دهوش و شهحمه ده ری و ئیسماعیل خورمالی و شهحمه ده مه مه د و ئیسماعیل مه مه د و میدیا حسین) و پیتسته ناماژه به وه بدم که شه م به ره مه مه له سه ر شه رکی تابه تی خۆم کراوه و هه یچ که سیک هاوکاری نه کردووم.

گۆرانیبیژى ئى

هونەرمەندانى كورد و ئى

* جگە لە تۆ و شەهرامى برات كەسى ديكە لە

خانەوادەكەتان گۆرانیبیژ بوو؟

- بەلى خوشكە جگە لە من و شەهرام گەورەكەم (زەهرە) ئەویش گۆرانیبیژ بوو، بەلام لە بواری ئۆپېرا.

* يەكەم جار تۆ دەستت بە گۆرانى گوتن كرد ياخود

شەهرامى برات؟

- بەر لە وەى من گۆرانى بلييم، شەهرام دەستى بە گۆرانى گوتن كرد بوو، كە من لە بواری ئۆپېرا گۆرانيم دەگوت، ئەو كات شەهرام گۆرانیبیژ بوو ئينجا هەردووكمەن روومان لە گۆرانى پۆپ كرد.

* شەهرام چۆن هاوكارى كردى و چ رۆلێكى هەبوو لە

سەرکوتنى تۆدا؟

- شەهرام گيان هەميشە بۆ من وەك برايهكى زۆر باش بوو و ئىستاتاش هەر بە هەمان شێوهيه و، ئيمە هەميشە هاوكارى يەكتريمەن كردوو و يارمەتى يەكتريش دەدەين لە كارەكانماندا و تەنانەت وەك دوو هاوڕيین بۆ يەكترى.

* تا ئىستا چەند كارى هونەرىتان بە يەكەو ئەنجامداو؟

- ئيمە چەندین كارمان بە يەكەو ئەنجامداو وەك گۆرانیبیەكان (گل بە گل - پەنجەريها - حامى - عاشق بشيم).

* تۆ خاوەن دەنگێكى خۆش و روخسارێكى جوانى، بەلام

هۆى چيیه دەرکوتنت كەمە ؟

- من هەول دەدەم ئەو كاتە لەبەردەم كاميرا راوەستم كە بەرهەمێكى نوێ يان گۆرانیبیەكى نوێم هەييت بۆ ئەوێ پيشكەشى بكەم، هەرچەندە من زۆر لەبەردەم كاميرا دەرناكەوم، بەلام هەميشە خۆش حالەم كە لەگەڵ خەلكدا بم.

* چەند منداڵت هەيه؟

- كچێكم هەيه ناوى (تەنناز)ە كە هەموو ژيانى منە.

* ئايا تۆ تەنيا گۆرانیبیژى يان كارى ئەكتەريشت

كردوو؟

- نەخێر من كارى ئەكتەريش كردوو، بەلام تەنيا لە يەك فيلمدا بەشداريم كردوو بە ناوى (فريادى زير تاب- هاوارى

ديمانە/ خەليل بەلى

Xalil2001@yahoo.com

سرائی شوهره سوله‌تی بۆ گولانی گولان:

سرائی ده‌توانن سوود له‌یه‌کتري وه‌ربگرن

ژیر ئاو) که له‌گه‌ڵ هونه‌رمه‌ندی گه‌وره‌ی ئیرانی داریوش بووه.

*** زۆر له‌ هونه‌رمه‌ندانی ئیرانی به‌ زمانی کوردی گۆرانیان گوتوه، ئایا تۆش بیر له‌وه‌ ناکه‌یتسه‌وه‌ی به‌ زمانی کوردی گۆرانی بلی؟**

- من نه‌و کاته‌ی له‌ ئێران بووم ته‌نیا یه‌ك گۆرانیم به‌ زمانی ئیسپانی گوتوه، به‌لام گۆرانییه‌کانی دیکه‌م هه‌مویان به‌ زمانی فارسی بوون و به‌ کوردی گۆرانیم نه‌گوتوه.

*** چ مه‌رجیکت هه‌یه‌ بۆ گۆرانی گوتن به‌ زمانی کوردی؟**

- ته‌گه‌ر سه‌رنجتان داویت، من له‌ گۆرانییه‌کاندا سوودیکی زۆرم له‌ ریتمی کوردی وه‌رگرتوه و به‌کارمه‌ی ناوه، چونکه‌ زۆر هه‌ز له‌و ریتمه‌ ده‌کهم، به‌لام نه‌مویسته‌وه‌ که‌ زمانی کوردی به‌ هه‌له‌ یان به‌ زاراوه‌ی نادروست و نه‌شیاو بلیم، من هه‌میشه‌ دوو دڵ بووم له‌وه‌ی که‌ له‌ کاره‌ هونه‌رییه‌کانی خۆمدا هه‌موو زاراوه‌کانی دیکه‌ جگه‌ له‌ فارسی به‌ ته‌واوی پێشکه‌ش بکه‌م، به‌لام هیوادارم به‌توانم له‌ ئاینده‌دا به‌ زمانی کوردی گۆرانی بلیم.

*** به‌پای تۆ هه‌یچ لێك نزیك بوونیك له‌ ئێوان هونه‌ر و کلتوری فارسی و کوردیدا هه‌یه‌؟**

- له‌به‌ر ته‌وه‌ی زمانی کوردی و زمانی فارسی له‌ یه‌ك خه‌زان ده‌ژمێردرێن و لێك نزیکن و فه‌رهه‌نگیان یه‌که، بۆیه‌ تا راده‌یه‌کی زۆر ده‌توانن کاریگه‌رییان له‌سه‌ر یه‌کتر هه‌یه‌یت و هونه‌ره‌که‌یان به‌ره‌و پێش بیه‌ن.

*** هونه‌رمه‌ندانی کورد و فارس چۆن ده‌توانن سوود له‌ یه‌کتري وه‌ربگرن؟**

- هه‌ر وه‌ك له‌ پرسیاوی پێشوو دا ئاماژه‌ پێکده‌ن ده‌توانن هاوکاری زیاتری یه‌کتر بکه‌ن.

*** چ زانیارییه‌کت ده‌رباره‌ی گه‌لی کورد و هونه‌ر و هونه‌رمه‌ندانی کورد هه‌یه‌؟**

- ته‌وه‌ی راستی بێت سه‌باره‌ت به‌ هونه‌ری کوردی زانیاری

ته‌واو و پرۆفیشناڵم نییه‌ و زانیارییه‌کانم ته‌واو نین، به‌لام له‌به‌ر ته‌وه‌ی هونه‌ری کوردی به‌شێکه‌ له‌ هونه‌ری ولاته‌که‌م بۆیه‌ تا راده‌یه‌ك زانیاریم ده‌رباره‌ی هه‌یه‌ و ده‌زانم چیه‌ و هونه‌ریکه‌ که‌ من زۆر پێم جوانه، چونکه‌ خۆشییه‌که‌ی تا لوته‌که‌یه‌ به‌ هه‌مان شێوه‌ ته‌گه‌ر غه‌مگینیش بێت تا لوته‌که‌یه‌ که‌ هونه‌ری کوردی پێی ناسراوه و من زۆر سه‌ریه‌رزم به‌مه‌.

*** وه‌ك هونه‌رمه‌ندیك چ گه‌رفتی سه‌ره‌کی‌تان هه‌یه‌ که‌ کاری له‌ هونه‌ری ئێه‌ بکات؟**

- له‌ هونه‌ردا هونه‌رمه‌ندان دوو چاری گه‌رفتی جیا جیا ده‌بنه‌وه، به‌لام سوپاس بۆ خوا من تا ئێستا به‌سه‌ر زۆریه‌ی کۆسپه‌کاندا زāl بووم، ته‌نیا شتیك که‌ دلگه‌رانی کردووم ته‌وه‌یه‌ که‌ ئێمه‌ی هونه‌رمه‌ندانی ئیرانی له‌ ولاته‌ی خۆمان نین تا به‌توانین کاره‌ هونه‌رییه‌کانی خۆمان به‌ شێوه‌یه‌کی باشتر و ئاسانه‌تر پێشکه‌ش بکه‌ن.

*** له‌ ئێران هه‌شتا مۆسیقای ره‌سه‌ن باوی ماوه، به‌لام تێکه‌ڵ کردنی مۆسیقا و سه‌تایلی رۆژناوا له‌ گۆرانی و مۆسیقای کوردیدا چۆن ده‌یه‌نی؟**

- سه‌تایلی مۆسیقای کۆن (مۆسیقای سه‌ونه‌ته‌ی) دنیا و جه‌ماوه‌ری خۆی هه‌یه‌ و مۆسیقای رۆژناوایی و پۆپیش دنیا و جه‌ماوه‌ری خۆی هه‌یه‌، به‌لام خۆشه‌به‌ختانه‌ هونه‌رمه‌ندانی ئیرانی توانیویانه‌ ته‌م دوو سه‌تایله‌ به‌ شێوه‌یه‌کی باش و زانسته‌ی تێکه‌ڵ بکه‌ن و تا راده‌یه‌کی زۆر هونه‌ریکی نوێ پێشکه‌ش بکه‌ن.

*** ته‌گه‌ر داوات له‌ بکری بۆ جه‌ماوه‌ری کورد گۆرانی بلی، ئاماذه‌ی سه‌ردانی کوردستان بکه‌ی؟**

- به‌لێ سه‌د ده‌ر سه‌ده‌ ئاماذه‌م سه‌ردانی کوردستان بکه‌م و له‌ناو جه‌ماوه‌ر پر سۆزی کوردانی عێراق گۆرانی بلیم و چه‌ند ساتیکی خۆشیان له‌گه‌ڵدا به‌سه‌ر به‌رم.

*** دوايه‌ن کاری هونه‌ری‌تان چی بوو؟**

- ته‌لبوومی (هه‌فه‌س) دوايه‌ن کاری هونه‌ری من بو، و وا رێکه‌وت که‌ گۆرانییه‌کی تێدا بێت به‌ناوی (دلخۆشی) که‌

❖ شوهره سوله‌تی
یه‌کیکه‌ له‌ هونه‌رمه‌نده
ئیرانییه‌کان که
توانیویه‌تی سه‌تایلی
مۆسیقای پۆپ به
شێوه‌یه‌کی زۆر جوان
تێکه‌ڵ به‌ مۆسیقای
ئیرانی بکات و
له‌گه‌ڵ شه‌هرامی
برای هه‌میشه‌ وه‌ك
دوانه‌یه‌کی سه‌ره‌که‌وتوو
و گونجاو ناسراون،
شوهره سوله‌تی به‌م
شێوه‌یه‌ وه‌لامی چه‌ند
پرسیاریکی گولانی
گولانی داوه‌. ❖

ژباڤنامەى شوهره

کرد بە ناوى (فرياد
زير ئاب) لە گەل
هونەرمەندى گەورەى
ئيرانى داريوش، بەلام
دواتر لەبەر بارودخى
ئيران ناچاربوو روو لە
ئەمریکا بکات و لە
نيويورك نيشتەجى
بوو، لە سالى ١٩٨٤
لە دەرهەى ئەمریکا
يەكەم گۆرانى
ئەلبومى (طلسم)ى

تۆمار کرد و تا ئىستا نزیکەى ٢٠ ئەلبومى گۆرانى لە ئەرشىفى
شوهرەدا هەن، هەرۆها کۆنسىرتى گۆرانى لە چەندین وڵاتدا ساز
کردووە کە خۆشتىرینيان لای شوهرە ئەو کۆنسىرتە بوو کە لە
رۆژى ١٩٩٥/١٠/٢١ بوو لە لۆس ئەنجلۆس کە هاوکات لە گەل
بلاوبونەوێ ئەلبومى (زن) کە بە یەکنە لە سەرکەوتوتى
ئەلبومەکانى شوهرە دادەنریت و زۆر کەس ئەو کات نازناوى
(شارژى مۆسیقای پۆپى ئیران) و (نافەرتى نازادىخوازى ئیران)
یان پە بەخشى، ئىستا شوهرە لە لۆس ئەنجلۆس دەژیت و دایکى
تاقە کچیکە بەناوى (تەناز).

لە ١٩٥٩/١/١٤
لە خێزانیکی
هونەرى شارى تاران
لە دایک بوو، لە
تەمەنى ٧ سالییهو
ئارەزووى ئەو
هەبوو گۆرانى
بلیت و پەیمانگای
مۆسیقای هەلێزارد
بۆ ئەو بە
شیوهیهکی ئەکادیمی
شارەزای مۆسیقا

ببیت، لە تەمەنى ١٥ سالییدا وەک پێشە دەستی بە گۆرانى گوتن
کرد و یەكەم گۆرانیی بەناوى (کچی رۆژەلاتى - دختر مشرقى)
بوو و هەر لە گەل گوتنى ئەو گۆرانییه سەرنجى هەمووانى
بۆ لای خۆى راکیشا و زۆرى نەبرد ناویانگى شوهرە سۆلەتى
هەموو ئیرانى گرتەو و بوو بە باسى رۆژنامە و گۆفارهکان.
کۆمپانیایا هونەرییهکان رکابەرییان بوو بۆ ئەو بۆتوان بۆندى
لە گەلدا مۆر بکەن و چەندین خەلاتى بەدەستەینا، شوهرە لاسایى
کەسى نەدەکردهو، چونکە برۆای تەواوى بە توانا هونەرییهکانى
خۆى هەبوو، بۆ یەكەم جار بەشداری لە فیلمیکى سینەمايیدا

من له گۆرانییهکانمدا
سوودیکى زۆرم له ریتى
کوردی وەرگرتوو و
بەکارمهیناوه

لەبەر ئەوێ هونەرى کوردی
بەشیکە له هونەرى ولاتەکەم
بۆیه تا رادهیهک زانیایم
دەربارهى ههیه